

Vertrouw maar op Mij

Troost in moeilijke tijden

Max Lucado

Tweede druk, december 2016

© 2014 Uitgeverij Voorhoeve
Postbus 13288, 3507 LG Utrecht
www.kok.nl

Oorspronkelijke titel:

You'll Get Through This

Uitgegeven door W Publishing Group / Thomas Nelson Publishers

Originally published in the USA under the title: *You'll Get Through This*

© 2013 by Max Lucado

Published by permission of Thomas Nelson, Nashville, Tennessee

www.thomasnelson.com

Vertaling: Linda Schouwstra

Omslag: Flashworks

Opmaak binnenwerk: ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 297 2240 7

ISBN e-book 978 90 297 2241 4

NUR 711

Tenzij anders vermeld, zijn de aanhalingen uit de Bijbel overgenomen uit de Nederlandse Bijbel Vertaling (NBV), uitgegeven door het Nederlands Bijbelgenootschap, Haarlem.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No portion of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means – electronic, mechanical, photocopy, recording or any other – except for brief quotations in printed reviews, without the prior written permission of the publisher.

Hoofdstuk 1

Je komt hier doorheen

Ze had iets kwetsbaars over zich; het soort innerlijke kwetsbaarheid dat je meteen voelt wanneer je een hand op haar schouder legt. Ik kwam haar tegen in de supermarkt en had haar al een paar maanden niet meer gezien. Ik vroeg naar haar man en kinderen. Haar ogen werden vochtig, haar lippen begonnen te trillen en het verhaal golfde naar buiten. Hij had haar verlaten. Na twintig jaar huwelijk, drie kinderen en zeker tien verhuizingen. Hij had haar ingeruild voor een jonger exemplaar. Ze deed haar best om zich goed te houden. Zonder succes. De groenteafdeling werd een spreekkamer. Tussen de tomaten en rode kolen begon ze te huilen. We baden. Toen zei ik: 'Je komt er doorheen. Het zal pijn doen. Het zal tijd kosten. Maar God zal uit deze puin hoop iets goeds laten groeien. Doe in de tussentijd geen domme of dwaze dingen. Maar wanhoop ook niet. Met Gods hulp kom je hier doorheen.'

Twee dagen later kreeg ik een telefoontje van een vriend. Hij had zojuist z'n ontslag gekregen. Het was zijn eigen schuld. Hij had stomme, ongepaste opmerkingen gemaakt op het werk, botte, beledigende uitspraken gedaan. Zijn baas zette hem op straat. Nu is hij een 57-jarige werkloze manager in een ongunstig economisch klimaat. Hij voelt zich vreselijk en klinkt nog erger. Vrouw boos. Kinderen ondersteboven. Hij had een geruststelling nodig en die gaf ik hem: 'Je komt hier doorheen. Het zal pijn doen. Het zal tijd kosten. Maar God zal uit deze puin hoop iets goeds laten groeien. Doe in de tussentijd geen domme of dwaze dingen. Maar wanhoop ook niet. Met Gods hulp kom je hier doorheen.'

En de tiener die ik ontmoette in het café waar ze werkte. Net van de middelbare school af. Ze hoopte volgende maand te gaan studeren. Ze bleek geen gemakkelijk leven te hebben gehad. Ouders gescheiden toen ze zes jaar was. Toen ze vijftien was, trouwden ze opnieuw met elkaar. Om een paar maanden geleden weer uit elkaar te gaan. Pas kreeg ze te horen

dat ze moest kiezen: ging ze bij pa wonen, of ging ze bij ma wonen. Ze kreeg tranen in haar ogen toen ze vertelde hoe die mededeling in zijn werk was gegaan. Ik had niet de kans om het tegen haar te zeggen, maar als ik haar weer zie, kun je ervan op aan dat ik de kans zal grijpen: 'Je komt hier doorheen. Het zal pijn doen. Het zal tijd kosten. Maar God zal uit deze puinhoop iets goeds laten groeien. Doe in de tussentijd geen domme of dwaze dingen. Maar wanhoop ook niet. Met Gods hulp kom je hier doorheen.'

Brutaal, is het niet? Hoe haal ik het in mijn hoofd om bij dit soort drama's dit soort beloften te doen? Waar haal ik de moed vandaan om zulke dingen te zeggen? Het antwoord is: van de bodem van de put. Een diepe, donkere put. Zo'n steile put dat de jongen er niet uit kon klimmen. Was hem dat wel gelukt, dan hadden zijn broers hem er zo weer in geschoven. Want zij hadden dit op hun geweten.

Zodra Jozef bij zijn broers was gekomen, trokken ze hem zijn bovenkleed uit, dat mooie veelkleurige gewaad, en gooiden hem in de put; de put was leeg, er stond geen water in. Daarna gingen ze zitten eten.

Genesis 37:23-25

Het was een in onbruik geraakte waterput. Er staken rotspuntjes en wortels uit de zijkanten. De zeventienjarige knul lag aan handen en voeten geboeid op de bodem. Donsbaardje. Spillebenen en -armen. Hij lag met opgetrokken knieën op zijn zijde in de krappe holte. De ogen wijd open-gesperd van angst. Zijn stem hees van het schreeuwen. O zeker, zijn broers hadden hem wel gehoord. Toen twintig jaar later hun gesnoef door een hongersnood was gesmoord en hun schuldgevoel door trots was verdampt, bekenden ze: 'Dit is onze straf omdat we ons niets hebben aangetrokken van de smeekbeden van onze broer, terwijl we toch zagen dat hij doodsbenuwd was' (Genesis 42:21).

Het gaat hier over de achterkleinzoons van Abraham. De zoons van Jakob. De boodschappers van Gods verbond aan een universum van volken. Hun banieren gaan over van familie op familie. Hun stamboom zal verrijkt worden met de naam van Jezus. In de Bijbel staan ze symbool voor koninklijk bloed. Maar op die dag zijn ze het schoolvoorbeeld van een disfunctionele familie. Ze schrijven hun eigen realitysoap. Binnen gehoorsafstand van Jozefs smeekbeden lieten ze zich het wildgebraad goed smaken en gaven elkaar de wijnkruid door, terwijl ze ontspannen in de schaduw van een palmboom lagen. Wreed. Lomp. Hun hart zo onverbiddelijk als de Kanaänitische woestijn. Ze hadden meer belangstelling voor hun lunch dan voor hun broer. Ze verafschuwden hem. '(...) konden ze Jozef niet

uitstaan en kon er geen vriendelijk woord voor hem af. (...) gingen ze hem hoe langer hoe meer haten (...) De broers konden Jozef wel vermoorden' (Genesis 37:4-5, 8, 11).

Weet je waarom? Hun vader verafgoodde Jozef alsof hij een lot uit de loterij was. Jakob had twee vrouwen, Lea en Rachel, maar slechts één grote liefde: Rachel. Toen Rachel stierf, hield hij haar nagedachtenis levend door hun eerstgeboren zoon in de watten te leggen. De broers werkten de hele dag; Jozef freewheelde de hele dag. De broers droegen kleren van de kringloop; Jakob gaf Jozef een handgemaakte bonte cape met geborduurde mouwen. De broers sliepen met hun allen in een barak; Jozef had zijn eigen kamer met tweepersoonsbed. Terwijl de broers het familiebedrijf runden bleef Jozef, papa's lievelingetje, lekker thuis. Jakob behandelde het hekkensluitertje als een oudste zoon. Als de broers hem zagen gingen ze al over hun nek.

De constatering dat het gezin in een crisis zat is net zo'n understatement als de suggestie dat een plaggenhut het misschien niet houdt in een orkaan.

De broers kregen Jozef op honderd kilometer afstand van papa's bescherming op een presenteerblaadje aangeboden en de stoppen sloegen door. 'Nauwelijks was Jozef bij hen of ze *rukten* hem het mooie, lange gewaad van het lijf, pakten hem beet en *goiden* hem in de put. In de put stond geen water' (Genesis 37:23-24, GNB).¹ Heftige werkwoorden. Ze wilden Jozef niet alleen dood hebben, maar zelfs zijn lichaam uit de weg ruimen. Dit was een vooropgezette dekmantel voor hun liquidatieactie. 'We kunnen altijd zeggen dat een roofdier hem verscheurd heeft' (vers 20).

Jozef zag het onheil niet aankomen. Hij was die ochtend niet opgestaan met de gedachte: *Ik kan vandaag maar beter iets makkelijkjes aantrekken, want straks word ik in een put gedouwd*. De aanval overviel hem.

Zo is het jou ook vergaan. Jozef's put kwam in de vorm van een afgedankt waterreservoir. De jouwe had misschien de gedaante van een diagnose, een verpleeghuis of een ernstige ziekte. Onderworpen aan verachting en een waterput. Onderworpen aan echtscheiding en verlating. Onderworpen aan lakens en seksueel misbruik. De put. Een soort van doodgaan, droog en duister. Sommige mensen komen er nooit meer uit. Hun leven wordt gereduceerd tot één focus: overeind blijven en nooit meer gekwetst worden. Dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Putten hebben geen nooduitgangen.

Het verhaal van Jozef werd nog veel slechter voor het beter ging. Van verlating ging het naar slavernij, naar verzoeking, naar gevangenschap. Hij was uitgekleeft, uitgeknepen, uitgebuit. Gedane beloften werden verbroken, gegeven geschenken weer teruggenomen. Als afwijzing een moeras is, was Jozef veroordeeld tot dwangarbeid in de Everglades.¹¹

Jozef gaf echter niet op. Bitterheid kreeg geen kans om wortel te schieten. Woede sloeg niet om in haat. Zijn hart verhardde zich niet. Zijn vastberadenheid bleef intact. Hij overleefde niet alleen, hij floreerde. Hij rees omhoog als een heliumballon.

Een Egyptische hoogwaardigheidsbekleder promoveerde hem tot eerste bediende. De gevangenisdirecteur stelde hem aan als opzichter over de andere gevangenen. En farao, de machtigste man op aarde, benoemde hem tot zijn eerste minister. Aan het eind van zijn leven was Jozef de machtigste tweede man van zijn generatie. Het is beslist niet overdreven om te stellen dat hij de mensheid van de hongerdood heeft gered. Hoe zou dat staan op zijn cv?

Jozef

Zoon van Jakob

Cum laude afgestudeerd aan de academie van diehards

Directeur van mondiale reddingspoging voor de mensheid

Missie geslaagd

Wel? Wat heeft hij te midden van het kwade ten goede gekeerd? Daar hoeven we niet over te speculeren. Ongeveer twintig jaar later waren de rollen omgedraaid. Jozef was de sterke en zijn broers waren de zwakken. Ze gingen met angst in hun hart naar hem toe. Ze vreesden dat hij revanche zou nemen en hun een koekje van eigen deeg zou geven. Maar Jozef deed dat niet. In zijn toelichting geeft hij aan waarom:

Jullie hadden kwaad tegen mij in de zin, maar God heeft dat ten goede gekeerd, om te bewerken wat er nu gebeurt: dat een groot volk in leven blijft.

Genesis 50:20

Moedwillig kwaad wordt in Gods hand ten goede gekeerd

Jozef klemde zich vast aan deze belofte en greep op die manier de moed om het vege lijf te redden. De aanwezigheid van kwaad is nergens in dit verhaal ver te zoeken. Integendeel. De bloedvlekken en tranen zijn overal te vinden. Jozef kwam pijnlijk in aanraking met de scherpste van ontrouw en ongerechtigheid. Maar God nam keer op keer de pijn weg. De verscheurde mantel werd een koningsgewaad. De put werd een paleis. Het gebroken gezin werd met elkaar oud. De pogingen om Gods dienstknecht kapot te maken werden gebruikt om hem te versterken.

‘Jullie hadden kwaad tegen mij in de zin’, zei Jozef tegen zijn broers. Hij gebruikte een werkwoord in het Hebreeuws dat ‘weven’ of ‘bouwen’ bete-

kent.ⁱⁱⁱ ‘Jullie *weefden* kwaad,’ zei hij, ‘maar God heeft het *overgegeven* in iets goeds.’

God is de Meesterwever. Hij rolt het garen af en combineert de kleuren. Hij vermengt de versleten draden met de zijden snoeren, de hoogtepunten met de dieptepunten. Er ligt helemaal niets buiten zijn bereik. Iedere koning, despoot, klimaatsoort en molecuul staat onder zijn bevel. Hij weeft het garen heen en weer de generaties door en zo ontstaat er een patroon. De satan wikt, maar God beschikt.

God is de Meesterbouwer. Dat bedoelt Jozef als hij zegt ‘maar God heeft dat ten goede gekeerd.’^{iv} Het Hebreeuwse woord dat hier vertaald is met ‘ten goede keren’ komt uit het bouwjargon.^v Het beschrijft een klus of bouwopdracht die als twee druppels water lijkt op het project dat ik iedere ochtend passeer. De deelstaat Texas is bezig met het renoveren van een viaduct vlak bij mijn huis. Van de drie rijstroken is er nog maar één over, waar het verkeer zich in de ochtendspits als een langgerekte rups overheen wurmt. Net als de geschiedenis, is deze autosnelweg al sinds mensenheugenis en nog langer onder constructie. Hijskranen domineren het straatbeeld. Wegwerkers zwaaien met borden en schoppen. Vele miljoenen kelen (althans die van mij) grommen dagelijks: ‘Hoe lang gaat dit nog duren?’

Mijn naaste burens kijken heel anders tegen dit project aan. Zij zijn wegebouwkundig ingenieurs in dienst van de overheid. Zij worden geconfronteerd met dezelfde wegoptoppingen en omleidingen als iedereen, maar trekken daar een vrolijk gezicht bij. Waarom? Zij weten waar deze projecten naartoe gaan. ‘Het kost tijd’, reageren ze op mijn gemopper. ‘Maar er komt echt een eind aan. Het is best te doen.’ Zij hebben het ontwerp gezien.

Met verhalen zoals die van Jozef geeft God ons handvatten om zijn ontwerp te bestuderen. Wat een puinzooi! Broers die hun broer dumpen. Privileges. Het wemelt van familievets en hongersneden, als lege cementzakken op een bouwplaats. Satans logica was even sinister als simpel: vernietig het geslacht van Abraham en je vernietigt zijn zaad: Jezus Christus. Het leek of alle krachten van de hel hun pijlen op de zoons van Jakob gericht hadden.

Maar kijk dan eens naar de hand van de Meesterbouwer. Hij ruimde het puin, stutte het bouwwerk en bevestigde steunbalken, totdat de puinhoop in Genesis 37:24 (‘... en gooiden hem in een put’) de hoeksteen werd voor de triomf in Genesis 50:20 (‘... dat een groot volk in leven blijft’).

God de Meesterwever. God de Meesterbouwer. Hij maakte het verhaal van Jozef goed. Zou Hij dat met jouw verhaal ook kunnen doen? Je komt hier doorheen. Je vreest van niet. Dat doen we allemaal. We zijn bang dat de depressie nooit zal afzakken, het gescheld nooit zal ophouden, de pijn

nooit zal wegebben. Op de bodem van de put, omringd door steile wanden en boze broers, vragen we ons af of die donkere wolken ooit zullen overdrijven; of de last ooit draaglijk zal worden. We voelen ons verlamd, in de val, opgesloten. Voorbestemd om te falen. Zullen we ooit uit die put komen?

Ja! Bevrijding is in de Bijbel als Starbucks in New York: overal.

Daniël uit de leeuwenkuil. Petrus uit de gevangenis. Jona uit de buik van de walvis. David uit de dreiging van Goliat. De discipelen uit de storm. Melaatsen van hun ziekte. Thomas van zijn twijfels. Lazarus uit het graf. Paulus van zijn boeien. God sleept ons er doorheen. *Door* de Rode Zee naar droge grond (Exodus 14:22); *door* de woestijn (Deuteronomium 29:4); *door* een dal van diepe duisternis (Psalm 23:4, NBG); en *door* grote wateren (Psalm 77:20, HSV). God houdt van dat woord:

Moet je door het water gaan – ik ben bij je;
of door rivieren – je wordt niet meegesleurd.
Moet je door het vuur gaan – het zal je niet verteren,
de vlammen zullen je niet verschroeien.

Jesaja 43:2^{vi}

Het zal niet pijnloos gaan. Heb jij je laatste traan al gehuild of je laatste chemotherapie gehad? Niet per se. Zal jouw ongelukkige huwelijk op slag een tien zijn? Niet waarschijnlijk. Ben jij gevrijwaard van een gang naar de begraafplaats? Garandeert God het ontbreken van strijd en een overvloed aan kracht? Niet in dit leven. Maar Hij garandeert wel dat jouw pijn wordt verweven in een hoger doel.

Dat gebeurt niet in een handomdraai. Jozef was 17 jaar toen zijn broers zich van hem ontteden. Hij was minstens 37 toen ze elkaar weer tegenkwamen. Er ging nog een aantal jaar overheen voor hij zijn vader weerzag.^{vii} God neemt soms alle tijd. Noach kreeg 120 jaar om zich voor te bereiden op de zondvloed. Mozes kreeg er tachtig voor zijn taak. God koos de jonge David uit om koning te worden, maar stuurde hem om te beginnen terug naar zijn kudde. Hij riep Paulus voor het apostelschap, maar liet hem eerst drie jaar in afzondering in Arabië doorbrengen. Jezus wandelde al dertig jaar op aarde rond voor Hij iets anders dan een keukentafel ging bouwen. Hoelang neemt God voor jou? Misschien doet Hij het wel heel rustig aan. Zijn verhaal wordt niet uitgewerkt in minuten, maar in mensenlevens.

Maar God zal uit jouw drama's iets goeds laten groeien. Wij zien een onvervalste puinhoop; God ziet een onvervalste kans om de aankomend eerste minister te trainen, te toetsen en te onderwijzen. Wij zien een gevangenis;

God ziet een pottenbakkersoven. Wij zien hongersnood; God ziet de verhuizing van zijn uitverkoren volk. Wij noemen het Egypte; God noemt het beschermde hechtenis, waar de zoons van Jakob uit het barbaarse Kanaän naartoe kunnen vluchten om zich in vrede te vermenigvuldigen. Wij zien Satans listen en streken; God is bezig hem te kisten en te doen verbleken.

Ik zal het heel duidelijk stellen. Jij bent een replica van Jozef in jouw generatie. Jij vormt een uitdaging voor de plannen van Satan. Jij draagt iets van God met je mee, iets edels en heiligs, iets waar de wereld grote behoefte aan heeft; wijsheid, vriendelijkheid, genade, kwaliteit. Als de boze jou kan uitschakelen, kan hij jouw invloed tenietdoen.

Het verhaal van Jozef staat niet voor niets in de Bijbel. Het heeft een reden: ons te leren erop te vertrouwen dat God het kwaad zal overtroeven. Het kwaad dat Satan in de zin heeft, wordt door God – de Meesterwever en Meesterbouwer – ten goede gekeerd.

Jozef zal de eerste zijn om te zeggen dat het leven op de bodem van de put geen pretje is. Maar hoe verrot het er ook stinkt, het heeft een doel. Je kunt niet anders dan omhoog kijken. Iemand *daar boven* moet *naar beneden* komen en je de hand toesteken. God deed het voor Jozef. Op de juiste tijd en de juiste manier zal Hij het ook voor jou doen.